

Sjónleikurinn "Ísblomstrið":

Ísakald samlulív førir til glatan

Havnar Sjónleikarfelag:
"Ísblomstrið", eftir Terje
Nordby
Umsett og leikstjórn:
Eyð Matras
Scenografi og búnað:
Marjun Jóanesardóttir
Tónleikur: Stamen
Stantechev
Ljóssetari: Niels Nielsen

Það er heldur lagnan enn sjúka, sum bjóðar ungu hjúnunum uppi í fjöllumunum í Finnmarki av, hetta samdögrið í 1880 árunum.

Í smáttunum búgva Jóhanna (Jytte Joensen) og Andreas Isaksen (Karlot M. Jacobsen). Tey eru barnleys.

Leikurinn byrjar við at konan liggur ófríðarliga og svevur í songini, meðan maðurin situr og snork-svevur fram á koksborðið. Bráðliga skriggjar Jóhanna anskræmtiliga og áhaldandi. "Tað er deyðin sum vitjar meg í svøvni", sigur Jóhanna.

Tað lagna er, at maðurin resast, men sýnist ikki at lata við seg koma. Sum áskoðari verður tú drigin upp eftir, hvar maðurin hevur hesi bygðan, og tað setir rættiliga ferð á søgugongdina.

Skriggini fylla salin

Áðrenn fyrsti partur er av, eru oyriini fylt við skriggum frá Jóhannu, og tú heldur, at so stórar líðingar kann einki menniskjað bera, uttan so at hjalp verður veitt tí sjúka.

Hetta er í 1880 árunum, og tá er sjálvandi tann „hvíta spennitroyggjan“ ikki uppfunnin. Hevði konan livað í okkara tíð, var hon sjálvandi skrásett sum sinnissjúk og innlögdi fyri langari tíð síðan.

Spurningurin er um lívið í hesum furi ger menniskju sinnissjúk, ella um tey sjálvi laga sær lívið soleiðis, at tað fær avleiðingar fyri sálarlugu heilsuna.

Sum eina seinastu roynd at fáa konuni heilsuna aftur, hevur Andreas sent boð eftir einum gandakalli (Hilmar Joensen), sum býr í bygdini við sjóvarmálan.

Hesin kann lekja allar sjúkur, verður sagt. Nú biðja hjúnini eftir, at hann skal koma.

Andreas hjúklar um konuna, gevur henni vatn at drekka, og sissar hana, so sum hann ivaleyst hevur gjørt hvørja nátt, síðani konan fór í seingina, "at tosa við deyðan í dreymi", sum hon málbar seg.

Við eitt brestur hurðin upp, og gandakallurin kemur sum eitt fok um dýrnar, syftur dýnuna av tí sovandi konuni. Hann biður hana koka sær kaffi.

Jóhann er skelkað og upp-øst. Hon er lamin, sigur hon gandakallinum. Hann noyðir hana fram á gólvi, men hon fær ikki fótin fyrri seg og dettur.

Tað fyrsta, sum fellur einum til hugs er, at gandakallurin er ein skroggari, sum heldur ólukkulig fólk fyrri gjóldur. So hvørt sum frálíður, visir gandakallurin eyðsýniliga síni psykologisku evni, ið saktans tá eins og í dag, fær fólk at trúgva, at hann kann grøða sjúk.

Gandakallurin og skeivleikarnir

Hann leggur eftir teimum báðum í smáttuni, og tað er ikki við mykingum. Bráðliga hevur hann reksað upp allar skeivleikarnar, sum hesi báðir hava sýnt hvør øðrum.

Tá hjúnini ikki vilja góðtaka tað, sum verður hildið upp fyrri teimum, um eitt eydnuleyst hjúnarlag, sum byggir á lygnir og fortreingingar, spælir gandakallurin uppá, at hann t.d. ger mannin lamman í beininum, fær eldin í grúgvuni at foga hjartari o.s.fr., fyrri at fáa tey at lurtu. Hann heldur so fram við at avdúka og trevsa upp alt tað, sum ikki tolar dagsins ljós.

Jú, Jóhanna varð við barn við Markusi, beiggja Andreas, ein dagin tá Andreas ikki var heima.

Hon segði Andreasi sannleikan, og hann græt og fyrigav, sigur Jóhanna fyrri gandakallinum. Andreas fyrigevur altíð.

Kanska tað var styrkin í húnarlagnum, men tað hevur so avgjørt eisini verið ein veikleiki, skilst.

Samstundis sum hann fyrigav, var psykologiska krígsfórsla hansara, at seta niður á Jóhannu, og trúttu í hana, at hóast náttúran kring tey blómaði á hvørjum ári, so vóru tey bæði lívssør. Tey fingi einki barn. At enda noyðist hon at lúgva seg uppá vegin, bara fyrri at fáa frið. Tá tað sjálvandi ikki kemur nakað barn burtúr, er einasta loysnin at leggjast í seingina.

Leiklutirnir hjá hjúnunum fellur uppá pláss, hon er sjúk og krevur umsorgan, og hann hjúklar um hana, sum var hetta einasti háttur at bjarga samlívinum.

Við at skúgva allar trupulleikar í undirvitskuna, var avleiðingin samstundis, at tey sálarluga píndu hvønn annan til tigandi, livandi deyða.

Tað kemur fram hesa náttina, tá gandakallurin vitjar. Eina løtu er Andreas úti í túninum, og tá letur Jóhanna seg bráðliga úr klæðunum og biður ganda-

kallin taka seg við sær oman í bygdina. Hon vil vera, sinnissjúk, tí um alt kemur fyrri ein dag, sum hon hevur gjørt, kann hon ikki liva kortini.

Um tá hon gjordist við barn við beiggja Andreas, Markus, sigur Jóhanna gandakallinum, at tey vóru so ung, tá Markus kom til hennara ein dagin, tá maðurin ikki var heima. "Markus var øðrvísi enn nakar, og hann hevði allar árstíðirnar í sær", men eg var bangin fyrri tí, sum fór at koma", sigur hon.

Tók lívið av soninum

Um fimm ára gamla sonin, sum doyði, sigur hon, at hann „var alt tað, sum Markus ikki var“. Einasta felags teir báðir høvdu, var, at teir vóru einsamallir í verðini.

Sonurin mósnaði um at stinga eyðuni út úr hvørjar livandi veru, og hann dugdi allar eiddirnar o.s.fr., sigur Jóhanna.

Hon helt, at sonurin hevur illar andar í sær. Tí fór hon oman í ána at vaska illu andarnar burtur úr honum. Tá kom tað á hana, at hon skuldi sleppa honum. Í tí hon ger tað, hyggur sonurin uppá mammuna, og hon sær deyðsótan í eygum hansara.

Tá kom Jóhanna í tankar um ein ísklump, sum sonurin ein dagin hevði givið henni, við einum ísblomstri í, við mjúkum, reyðum bløðum:

- Eitt deytt ísblomstur í sínum fagrasta blóma, sigur Jóhanna gandakallinum.

Jú, kanska kann lívið verða so vandamikið, at livandi deyðin er ein lætti, tí fólk ikki tora at læra seg at ganga.

Hesin leikur er eitt sterkt, psykologiskt drama, sum verður framført eftir góðum, gomlum leiklistasniði.

Hann er ógvuliga orðrikur, og við hvørt fært tú varhuga av, at hetta hevði verið góður útvarpsleikur. Og kortini. Væl gjørdi pallurin, ljós, ljóð og framúr góði tónleikurin, gjørdur sít til væleydnað úrslit.

Koma væl frá royndini

Serliga hugtakandi er spælið hjá Jytte Joensen, sum so nágreiniliga gongur upp í sín leiklut, at tú hevur hug at blunda og lata oyriini aftur.

Hilmar Joensen er líkur einum gangakalli í sínum verumáta og bragði spæli. Hann er royndur sjónleikari, og hevur skákin bak oyrað, sum er neyðugt fyrri at gera henda leiklurin sannførandi.

Karlot H. Jacobsen er

stillisigur og innligur í sínum leikluti, og við sínum dæmliga nólsoyarmáli. Torført er at hugsa sær, at hann ikki hevur staðið á palli áður.

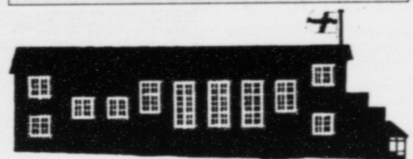
Eyð Matras er komin væl frá síni fyrstu leikuppseting. Tað, sum hugtekur einamest er, at leikararnir eru so kenstuliga opinskráðir.

Tað krevur vilja og mansmót soleiðis sálarlaga at lata seg úr á palli, serliga í slíkum leiki sum hesum, ið spælir á nógvum streingir, í góðum og óndum menningsskjansligum kennum.

Tað er ikki tespiligt í nógvum førum, og kortini koma tey væl frá royndini.

Dagny Joensen

Havnar Sjónleikarfelag

Sjónleikurinn »ÍSBLOMSTRÍÐ«

verður sýndur komandi dagarnar í Sjónleikarhúsinum soleiðis:

Inngongdin er norðanfyri.

Mánadag	24.11.97	kl. 20.00
Týsdag	eingin sýning	
Mikudag	26.11.97	kl. 20.00
Hósdag	27.11.97	kl. 20.00
Fríggjadag	28.11.97	kl. 20.00
Leygardag	29.11.97	kl. 17.00
Sunnudag	30.11.97	kl. 17.00
Mánadag	01.12.97	kl. 20.00
Týsdag	02.12.97	kl. 20.00
Mikudag	03.12.97	kl. 20.00
Hósdag	04.12.97	kl. 20.00

Rúm er fyri 57 fólkom til hvørja sýning.

Atgongumerki á 60 kr. kunnu keypast í Kunningarstovu tlf. 15888, og í Sjónleikarhúsinum tlf. 11132 hvønn dag ein tíma undan sýning

Havnar Sjónleikarfelag